

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. aprila 1878.

O b s e g: Skušnje z novim krompirjem. — Jesen — varuh polja pred vetrom. — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Vprašanje in odgovor. — Sosed Zanikernik. — Blaznice (norišnice), kakoršne morajo biti in kaj je njih namen. (Daije.) — Književstvo slovansko. — Ali bode iz te moke kaj kruha? — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Skušnje z novim krompirjem.

Krompir stoji med živeži za človeka in živino gotovo v prednji vrsti. Med krompirjem in krompirjem pa je velik razloček gledé na njegov okus, njegovo redivnost, na večji ali manjši pridelek in da je eden bolj, drugi manj gnjilini podvržen. Po vsem tem se ravna višja ali nižja cena njegova.

Med novjšimi v deželah srednje Evrope vpeljanimi sortami so največ hvale dozdej dobili: rožni zgodnji in rožni pôzni krompir, *) Vermontov, Beerov in Goodrihov krompir.

Baron Ecker Eckhofen na Štajarskem se je potrudil, iz 21 različnih krajev večidel gornjega Štajarskega pozvedeti lanske skušnje s temi 6 sortami, katere je razglasil v časniku družbe kmetijske Štajarske.

Veči del teh poročil zelo hvale vseh 6 sort in daje jim prednost pred navadnim domačim, in da med njimi je rožni krompir (kamor tudi Vermontov spada) prvak zato, ker je jako zgoden, jako rodoviten, jako okusen, jako rediven in ne gnjije rad, — tudi poznejši Goodrihov je in to celó v ložji in slabeji zemlji rodoviten in hvale vreden, ker ne gnjije rad, — Beerov pozno zori, daje pa največji pridelek, je stanovit in tudi v mokrih letinah, pa za živinsko krmo najtečnejši.

Poročila o imenovanih šestih sortah niso vsa enoglasna, ker zemlja ni povsod ista bila, kjer so krompir sadili. Župnik Hofer iz Alt-Aussee-a poroča, da je zgodnji rožni krompir zazvonil po vsi okolici zaradi izvrstnega okusa in debelosti, on ni nič gnjil, in je njega pridelek na vrtu bil šestnajsterni, na polji osmerni. Iz Kindberga se je poročalo, da vseh šestih sort se je dobro sponeslo, kralj vsem pa je zgodnji rožni in pa Goodrihov. V nemški Bistrici pa je zgodnji rožni krompir vse druge v pridelku prekosi!. — Tako gre skozi in skozi hvale vsem tem novim sortam, največa pa večidel zgodnjemu rožnemu. Le iz Ptuja po-

* Rožnega zgodnjega in poznega krompirja na vrtu družbe kmetijske v Ljubljani pridelanega je zadnja leta mnogo šlo po deželi. Da so ga gospodarji tudi po višji ceni radi kupovali, je dokaz, da so bili ž njim zadovoljni. Nobeden nam pa ni poročal, kaj posebno hvale vrednega so našli na tem krompirju, ker žalibog naši ljudje tako neradi primejo za peró!

Vred.

roča g. Wibmer, da velika lanska suša ni bila ugodna krompirju; rodovitne so vse nove sorte — pravi poročilo — po okusu pa smo boljših domačih pridelali; rožni krompir je dal posebno obilen pridelek in se ogercem (črvu) najbolj zoperstavil.

Po pravici naposled opominja vredništvo navedenega časnika, naj danes še ne rečemo: „tako je in ne drugače“, kajti skušnje enega leta ne zadostujejo končno-veljavni razsodbi. To pa se utegne že zdaj reči, da — kakor v drugih deželah srednje Evrope — se bode tudi pri nas potrdilo, kar smo zgoraj na hvalo rožnemu krompirju rekli.

Temu izreku dostavljamo mi le to, da rožni krompir, posebno rožni zgodnji, je na vrtu družbe kmetijske v Ljubljani in tudi že v nekaterih drugih krajih Kranjskih že večletno preskušnjo častno prestal.

Jesen — varuh polja pred vetrom.

Lesene ograje in pa živi plotovi niso le zato dobri, da varujejo ograjeno polje pred škodo živine itd., ampak oni koristijo polju tudi s tem, da odvrčajo silo vetrov, ki sušijo zemljo.

Al lesene ograje in živi plotovi imajo svoje nasprotnike, zato ne bi utegnili odveč biti, ako naše gospodarje opomnimo na neko drugo sredstvo, ki varuje polje škodljivih vetrov, in to sredstvo nam ponuja drevesna stena, ki si jo gospodar okoli polja lahko napravi s tistim jesenom, katerega veje s perjem vred se vsako leto oklestiti dadó.

Perje tega jesena je izvrstna krma za ovce, zato so naši predniki jesene veliko bolj cenili, kakor jih cenimo mi dandanes.

Kako tedaj bi smeli zanemarjati zasadbo jesenov, ki s svojim perjem ovcam dajejo prijetno in tečno klajo, zraven tega pa so taka drevesa dobra stena za odvrčanje škode, ki jo vetrovi prizadevajo polju.

Zato začnimo saditi več jesenov!

Gospodarske skušnje.

* Da si ovce volno pulijo in požirajo, temu je po nekaterih skušnjah večkrat vzrok to, da v hlevu držane premalo klaje dobivajo in si zatega del želodec skušajo napolniti z drugimi stvarmi. Največkrat se primeri ta napaka, dokler se ovce v hlevih držijo, bolj redko pa takrat, ko one na pašo hodijo. Se vé, da